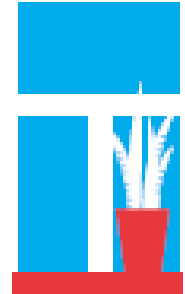

de Kinderombudsman.
wij luisteren van je horen

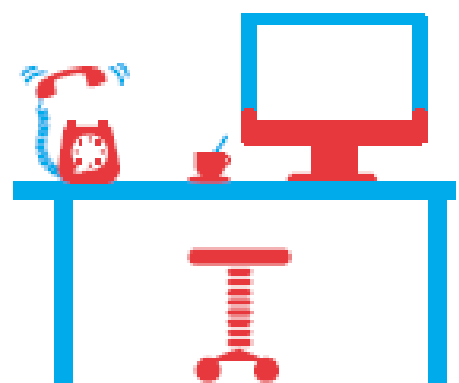
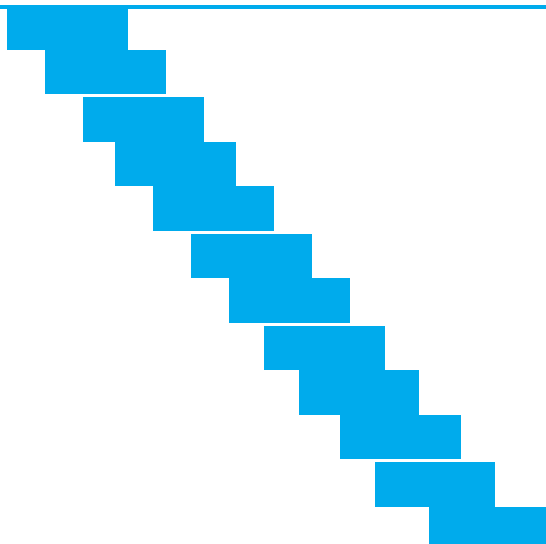

Rapport

over een klacht over Raad voor de Kinderbescherming regio Gelderland en de politie
eenheid Oost-Nederland.

Datum: 27 januari 2014

Nummer: KOM001/2014

Klacht

Verzoekster heeft zich tot de Kinderombudsman gewend met twee klachten:

1. De belangen en rechten van haar dochter zijn geschaad door de wijze waarop de politie eenheid Oost-Nederland onderzoek heeft gedaan naar aanleiding van de aangifte door haar en haar moeder (oma) tegen de vader van de dochter wegens seksueel misbruik. In het bijzonder gaat het om het kennismakingsgesprek en de daarop volgende beslissing dat de dochter niet gehoord zou worden, waarna de zaak tegen vader is geseponeerd.
2. De belangen en rechten van haar dochter zijn geschaad door de wijze waarop de Raad voor de Kinderbescherming regio Gelderland (de Raad) onderzoek heeft gedaan en heeft gerapporteerd ten aanzien van de wenselijkheid van gezag en omgang van de vader over en met de dochter. In het bijzonder gaat het er om dat de Raad onvoldoende onderzoek heeft gedaan naar de zorgen omtrent seksueel misbruik van de dochter door haar vader en in dat kader het advies van de speltherapeut om de dochter te laten onderzoeken terzijde heeft geschoven.

Bevindingen

I. Feiten

Het gaat om Emma¹. Haar ouders zijn in februari 2011 uit elkaar gegaan en zij is met haar moeder bij oma gaan wonen. In het weekend ging ze naar haar vader toe. De moeder en vader van Emma hadden deze omgangsregeling samen afgesproken. De vader had niet het gezag.

Volgens verzoekster, de moeder van Emma, maakte Emma – vier jaar oud – op 20 juli 2011 opmerkingen waaruit moeder en oma opmaken dat Emma seksueel misbruikt zou zijn door haar vader. Moeder en oma hebben contact opgenomen met de politie en uiteindelijk hebben beiden aangifte gedaan tegen de vader van Emma.

Aan moeder zou zijn medegedeeld dat onderdeel van het daarop volgende opsporingsonderzoek een verhoor van Emma was. Het verhoor zou plaatsvinden op 15 september 2011. Emma was op dat moment net vijf jaar oud. De dag voor het verhoor vond er thuis (bij oma) een gesprek plaats tussen mevrouw A, gespecialiseerd zedenrechercheur, en Emma. Moeder was daarbij aanwezig, oma niet. Tijdens dat gesprek heeft mevrouw A een aantal vragen gesteld aan Emma over het onderwerp waarover zij de volgende dag gehoord zou worden. Emma reageerde daar niet op, gaf geen antwoord en zei niet te willen praten met mevrouw A.

Na het gesprek heeft mevrouw A de moeder van Emma medegedeeld dat het verhoor de volgende dag niet door zou gaan: als Emma nu niets aan haar vertelde, dan zou zij dat de volgende dag ook niet doen en had het verhoor geen zin. De moeder van Emma was het met deze beslissing niet eens en heeft dit kenbaar gemaakt bij de politie.

¹ Emma is een gefingeerde naam

Desondanks heeft een verhoor van Emma nimmer plaatsgevonden. De zaak tegen de vader van Emma is vervolgens geseponeerd. De moeder van Emma heeft de artikel 12 Strafvordering-procedure doorlopen, maar het hof heeft het beklag bij beslissing van 19 april 2012 afgewezen. Daarmee kwam de strafzaak tot een definitief einde.

Ondertussen wilde de vader gezag en omgang met Emma. Hij heeft daartoe een verzoek ingediend bij de rechter. Moeder heeft de oorspronkelijke omgangsregeling stop gezet in de tijd dat zij aangifte deed tegen vader van seksueel misbruik. Ten behoeve van een beslissing over het gezag en de omgang heeft de rechtbank de Raad verzocht om een onderzoek in te stellen en te adviseren met betrekking tot het gezag en de mogelijkheden van een omgangsregeling tussen vader en dochter. De Raad heeft blijkens het rapport van 13 januari 2012 voor dit onderzoek gesproken met moeder, vader en Emma. Daarnaast is gesproken met mevrouw A (de eerder genoemde rechercheur bij de politie) en mevrouw M, parketsecretaris bij het OM, om zicht te krijgen op de beschuldiging rondom seksueel misbruik door vader. Tot slot is gesproken met mevrouw S (groepsleerkracht van Emma) en mevrouw T (vrijgevestigd kindertherapeut en behandelaar van Emma). In het kader van de klachtbehandeling zijn de volgende passages uit het rapport van de Raad van belang:

Mevrouw A heeft tegen de Raad verklaard – en is akkoord gegaan met de weergave daarvan in het rapport – dat "Emma direct aangaf dat zij niet met de politie wilde praten. Hoewel mevrouw A eerst de tijd heeft genomen om met Emma over andere zaken te praten, veranderde Emma's houding niet. Mevrouw A heeft met Emma het boek "kinderen praten met de politie" doorgenomen. Hierna bleef Emma volhouden niet met de politie te willen praten over wat er bij vader gebeurd zou zijn. Mevrouw A heeft moeder gevraagd kort aan Emma te vertellen wat zij de politie had verteld. Ook dit heeft geen verandering gebracht in de houding van Emma. Door de opstelling van Emma was er geen enkele ruimte om haar aan een studioverhoor te onderwerpen."

Mevrouw M heeft tegen de Raad verklaard – en is akkoord gegaan met de weergave daarvan in het rapport – dat "in de verhalen (van moeder en oma, red) grote verschillen ten opzichte van elkaar zaten. Mevrouw M geeft aan dat vervolgens bij het voorbereiden van Emma voor het studioverhoor door de zedenrecherche bleek dat Emma niet wilde praten met de politie, ook gaf Emma aan dat ze niet wist waarover ze moest praten. Dit heeft geleid tot het niet inzetten van een studioverhoor."

Mevrouw S heeft tegen de Raad verklaard – en is akkoord gegaan met de weergave daarvan in het rapport – dat "volgens haar Emma zich als een normale kleuter [lijkt] te ontwikkelen en zij geen bijzonder gedrag [laat] zien. Dat Emma na een aantal weken meer haar eigen wil en onrustig en ongeconcentreerd gedrag liet zien, kan mevrouw S goed verklaren. Nog daargelaten dat het niet om zorgwekkend gedrag gaat, geeft mevrouw S aan dat kleuters in het begin vaak de kat uit de boom kijken en pas na enige tijd zichzelf laten zien zoals ze zijn. Mevrouw S geeft aan dat zij zich, gezien het bovenstaande, geen zorgen maakt over de ontwikkeling van Emma."

Mevrouw T heeft tegen de Raad verklaard – en is akkoord gegaan met de weergave daarvan in het rapport – dat "ze Emma de afgelopen vijf weken vier keer heeft gesproken. Emma is door haar moeder aangemeld wegens seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het merendeel van de contacten met Emma is besteed aan het opbouwen van vertrouwen en veiligheid. Tijdens de sessies heeft Emma naar de mening van mevrouw T uitlatingen of onthullingen gedaan die, naar haar mening, kunnen wijzen op seksueel grensoverschrijdende gedragingen van vader. Daarbij doelt zij met name op de manier waarop Emma praat en het feit dat ze er niet over durfde of wilde praten. Mevrouw T heeft benadrukt dat zij echter niet aan waarheidsvinding doet en dat het aanbeveling verdient een specialist op dit gebied onderzoek te laten doen. Mevrouw T vertelt dat de komende therapie sessies gericht zullen zijn op het vergroten van openheid van Emma, voor zover dat op deze leeftijd mogelijk is."

De Raad heeft geen nader onderzoek door een deskundige of specialist laten doen. De Raad concludeerde uiteindelijk onder meer:

"Uit het raadsonderzoek blijkt dat er voldoende wettelijke gronden zijn om vader als onterecht verdacht aan te merken. Hierover zijn de zedenpolitie en het Openbaar Ministerie duidelijk geweest. Daarbij blijkt uit de informatie van de school van Emma dat zij zich normaal ontwikkelt. Er worden in het geheel geen zorgen omtrent haar ontwikkeling geconstateerd. De kindertherapeut mevrouw Van T benoemt echter dat het mogelijk is dat Emma seksueel grensoverschrijdende ervaringen heeft opgedaan bij vader. Zij concludeert deze mogelijkheid echter uit het feit dat Emma niet durfde of wilde praten. Concreet kan zij geen aanwijzingen benoemen. De Raad achter het dan ook in het belang van Emma om onvoorwaardelijk contact te kunnen hebben met haar vader in een spanningsvrije omgeving. Dit is op dit moment echter niet mogelijk vanwege het aanhoudende wantrouwen van moeder jegens vader."

De Raad concludeert om de ouders gezamenlijk te belasten met het gezag en een omgangsregeling vast te stellen tussen Emma en haar vader, onder begeleiding van het NIM maatschappelijk werk. Het doel van de begeleide omgang is het herstellen van normaal contact tussen vader en Emma en het vergroten van het vertrouwen van moeder.

Als bijlage bij het rapport zijn de opmerkingen opgenomen van moeder (en oma). Moeder heeft onder andere aangegeven dat de kindertherapeute heeft gezegd dat Emma verteld heeft dat er iets is gebeurd, maar niet wilde zeggen wat precies en dat de kindertherapeute in dit verband heeft geadviseerd tot professioneel onderzoek.

Ter zitting in eerste aanleg op 1 maart 2012 heeft de advocaat van moeder nog een verklaring ingebracht van mevrouw T. Deze luidt als volgt:

"Van november 2011 tot februari 2012 heb ik Emma zeven keer gezien. Tijdens één van deze sessies deed Emma onthullingen over een ervaring die ze kennelijk heeft meegemaakt. Ze gaf aan dat er "een keer wat gebeurd was met papa, dat ze dacht dat dit erbij hoorde en ze daarover niet mocht praten." Wanneer ik hier verder op door vroeg, gaf ze aan "er niet over te willen praten". Emma wekt

verder de indruk van een kind wat zich goed en gezond ontwikkelt passend bij haar leeftijd.”

De rechter heeft uiteindelijk beslist dat moeder en vader gezamenlijk belast zullen worden met het gezag en dat er moet worden toegewerkt naar begeleide omgang.

II. Visies

Visie Emma

Gelet op de leeftijd van Emma en de gevoelige kwestie waar de zaak om draait, is in het belang van Emma besloten om haar niet te horen over hetgeen waarover haar moeder namens haar klachten heeft ingediend. Volstaan is met de visie van moeder en de instanties. Deze worden hieronder weergegeven.

Visie moeder

Ten aanzien van de politie meent moeder dat zij onjuiste informatie heeft ontvangen over de status van het gesprek op de dag voor het verhoor van Emma. Zij was er onbekend mee met dat gesprek een voorbereidingsgesprek was en dat dit kon leiden tot de beslissing dat er geen verhoor zou plaatsvinden. Ze vindt het bovendien onbegrijpelijk dat tijdens dat gesprek al na vijftien minuten kon worden besloten dat Emma de volgende dag niet gehoord zou worden. Ze vraagt zich af waarom het onderzoek zo is ingericht dat het kind niet is gehoord is en dat het Landelijk Expertise Bureau Zedenzaken (LEBZ) niet is ingeschakeld. Ze meent dat ieder kind recht heeft op bescherming en om gehoord te worden. Hieraan is niet voldaan, waardoor de veiligheid van Emma en andere kinderen zoals Emma in gevaar kan komen.

Ten aanzien van het onderzoek door de Raad vindt moeder het onbegrijpelijk dat zij niets hebben gedaan met de informatie en zorgen die er bestonden in verband met de vermoedens van seksueel misbruik en evenmin met de aanbeveling van de kindtherapeut om deskundig onderzoek te laten plaatsvinden gelet op de uitlatingen die Emma bij haar had gedaan. Bij deze manier van onderzoek doen, is de veiligheid en bescherming van Emma en kinderen zoals Emma op geen enkele manier geborgd.

Visie politie ten aanzien van klacht 1

Moeder heeft eerst haar klacht over het voorgesprek voorgelegd bij de korpsbeheerder. Bij brief van 17 augustus 2012 heeft de waarnemend korpsbeheerder daarop gereageerd. Hij heeft zich aangesloten bij het advies van de klachtencommissie om de klacht ongegrond te verklaren. De klachtencommissie heeft daarbij meegenomen dat mevrouw A heeft verklaard twaalf jaar werkzaam te zijn als zedenrechercheur en daarvoor een speciale opleiding te hebben gevolgd. Zij is supervisor van het studioverhoor. Ze beoordeelt of een studioverhoor noodzakelijk is en doet de verhoren ook zelf. Er wordt gewerkt aan de hand van richtlijnen en protocollen waarin duidelijk staat dat als een kind bij het voorbereidingsgesprek niet praat, er geen studioverhoor plaatsvindt. Van een studioverhoor hoeft dan immers niets meer verwacht te worden. In het geval van Emma wilde Emma tijdens het voorbereidingsgesprek niet met mevrouw A

praten over het mogelijke misbruik, ook niet nadat moeder en zijzelf hadden geprobeerd, zonder Emma onder druk te zetten of te beïnvloeden, het gesprek in die richting te sturen. Ook toen moeder op aangeven van mevrouw A iets mocht zeggen over wat vader zou hebben gedaan, gaf Emma aan zich daar niets over te herinneren. Ook had Emma geen enkele belangstelling voor het fotoboek dat mevrouw A ter voorbereiding op het studioverhoor had meegenomen. Het is altijd mogelijk dat er na een voorbereidingsgesprek besloten wordt af te zien van een studioverhoor. Wellicht dat dit bij het maken van de afspraak voor het voorbereidingsgesprek niet duidelijk tegen moeder is gezegd. Een dergelijk voorbereidingsgesprek, waarvan mevrouw A er talloze heeft uitgevoerd, duurt nooit langer dan vijftien, twintig minuten. Justitie is uiteindelijk leidend bij of er wel of geen studioverhoor plaatsvindt. Gelet op deze informatie heeft de klachtencommissie er begrip voor dat het niet laten plaatsvinden van het verhoor voor moeder onbevredigend zal zijn geweest en geeft de klachtencommissie aan dat mogelijk niet op heldere wijze aan moeder is verteld wat het karakter was van het door mevrouw A gevoerd gesprek met Emma, maar geeft de klachtencommissie aan dat de politie zich bij dergelijke onderzoeken moet houden aan voorschriften en richtlijnen, dat de commissie niet is gebleken dat mevrouw A onprofessioneel of onzorgvuldig is geweest tegenover moeder en dat de klacht derhalve ongegrond is.

In het kader van de klachtbehandeling door de Kinderombudsman zijn zowel de politiefchef als de hoofdofficier van Justitie van het arrondissementsparket Oost-Nederland als mevrouw A in de gelegenheid gesteld te reageren op de klacht. De politiefchef heeft namens de korpschef gereageerd bij brief van 4 oktober 2013 en bij brief van 30 oktober 2013 op aanvullende vragen. Aangezien mevrouw A inmiddels met pensioen is, heeft de politiefchef laten weten dat zij niet op de klacht zal reageren. Vanuit de hoofdofficier van Justitie is geen afzonderlijke reactie ontvangen. Het standpunt van de politiefchef komt hierop neer:

Voor het onderzoek was het van belang Emma als getuige te horen. Dat gebeurt in een kindvriendelijke studio door een gecertificeerde studioverhoorder; een extra competentie van een zedenrechercheur. Zij zijn opgeleid om onder andere jonge kinderen te horen. Een studioverhoor kan een goede methode zijn om betrouwbare informatie te verkrijgen en dient als een waardevol bewijsstuk. Het verhoren van minderjarigen is complex.

Ten behoeve van de waarheidsvinding is besloten een studioverhoor met Emma te houden en haar daar op voor te bereiden. Een voorbereidingsgesprek wordt kort vóór het studioverhoor gehouden; de dag zelf dan wel één à twee dagen van te voren. Dit is conform instructies uit de opleiding tot studioverhoorder. Dit heeft te maken met het geheugen van een kind. Een voorbereidingsgesprek duurt normaliter zo'n 15-20 minuten. De bedoeling van het gesprek is om vast te stellen of Emma 'studiowaardig' is. In de Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik staat vermeld dat afgewogen dient te worden of de betrokkene nader als getuige moet worden gehoord. Bij kinderen dient de 'Checklist verhoorwaardigheid getuige' te worden gehanteerd. Tijdens het voorbereidingsgesprek heeft mevrouw A geconstateerd dat Emma niet wilde praten over mogelijk misbruik, ook niet nadat zij en de moeder van Emma het

gesprek in die richting hadden geprobeerd te sturen. Emma gaf aan zich niets te herinneren, gaf bij herhaling zeer helder aan, dat ze niet wist waarover ze moest praten en ook dat ze niet wilde praten met de politie. Ondanks pogingen van mevrouw A om Emma gemotiveerd te krijgen voor een studioverhoor bleef Emma ontkennend en niet gemotiveerd reageren. Verder aandringen zou geleid hebben tot het onder (ontoelaatbare) druk zetten van Emma en/of beïnvloeding van haar. Dit zou tegen de voorwaarden van de richtlijnen indruisen. Bovendien zou dat ten koste gaan van een zuiver en betrouwbaar politieonderzoek en tegen het belang van het kind.

In het gesprek heeft mevrouw A aan de hand van de Brancherichtlijn met bijhorende Checklist geoordeeld dat Emma niet studiowaardig was. Het beoordelen van de studiowaardigheid behoort tot de competenties van de studioverhoorder, zoals mevrouw A was. De beoordeling is besproken met de teamleiding, de operationeel expert van het team en het OM. Vervolgens heeft de definitieve beoordeling plaatsgevonden in het structureel zedenoverleg tussen de politie en het OM. Toen is besloten geen verder onderzoek te doen en als gevolg van het oordeel van mevrouw A over de studiowaardigheid geen studioverhoor te houden.

Het OM beslist over vervolging en heeft in deze besloten tot het seponeren van de zaak. Een proces-verbaal wordt niet geseponerd door de politie. De politie heeft moeder geïnformeerd over de beslissing tot sepot.

Het LEBZ is niet ingeschakeld. Bestudering van het dossier leert dat het zich niet leent voor een LEBZ onderzoek. Het voldoet niet aan de criteria voor verplichte consultatie. Als de officier toch behoefte heeft aan deskundig advies kan de LEBZ op facultatieve basis worden geconsulteerd. Er zal besloten zijn dit middel niet in te zetten. Het LEBZ heeft in elk geval geen rol in het bepalen of een jong kind wel of niet in staat is om gehoord te worden. Het LEBZ gaat niet zelf in gesprek met een kind om daarover een oordeel te kunnen geven. Dat oordeel behoort tot de competentie van de zedenrechercheur. Mevrouw A was een ervaren zedenrechercheur en ook opgeleid voor het verhoren van minderjarigen (gecertificeerd studioverhoorder). Dat maakte haar uitermate geschikt om aan de hand van een gevoerd kort gesprek na te gaan of de getuige in staat is om gehoord te worden en om na te gaan of de getuige gemotiveerd is om gehoord te worden.

De politiechef geeft verder aan dat het voorbereidend gesprek niet uitzonderlijk kort was, maar dat dat niet wegneemt dat de moeder van Emma het gesprek kennelijk wel als zeer kort heeft ervaren. Ook vindt hij de teleurstelling bij de moeder van Emma over het oordeel van de politie over de studiowaardigheid begrijpelijk. Verder wordt in de regel de aangever geïnformeerd over het mogelijk niet doorgaan van een studioverhoor wegens het ontbreken van voldoende studiowaardigheid. Er is geen reden om te twifelen dat dit ook bij de moeder van Emma is gebeurd. In het proces-verbaal van de aangifte staat ook dat een kinderverhoor eventueel zal gebeuren. Maar het is voor de politie een aandachtspunt zorgvuldig om te gaan met de verwachtingen van een aangever bij het plannen van een studioverhoor en een voorbereidingsgesprek.

In het licht van het IVRK merkt de politiechef op dat de beoordeling van de studiowaardigheid net als het IVRK gaat over de bescherming van het kind. In het kader van artikel 12 IVRK merkt de politiechef op dat Emma zeer jong was, namelijk vier jaar, maar ook herhaaldelijk en duidelijk gezegd heeft dat ze niet wist waarover ze moest praten en niet wilde praten. Een kind dient beschermd te worden tegen druk en dreiging. Verder aandringen zou, geleid hebben tot ongeoorloofde druk op het pas vierjarige kind. Een beïnvloede verklaring zou het belang van Emma juist (kunnen) schaden. Bovendien zijn de moeder, vader en oma van Emma gehoord. De politiechef is van mening dat passend is omgegaan met de mening van Emma en haar belang. In het kader van artikel 19 IVRK wordt opgemerkt dat de politie aan waarheidsvinding doet. Het feit is niet bewezen en de zaak is geseponeerd.

De politie realiseert zich dat dit soort zaken gevoelig en kwetsbaar zijn en heeft haar procedures daar ook op afgestemd en de medewerkers daarvoor opgeleid. De politiechef acht de klacht ongegrond.

Uit de meegezonden Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik (2010A026) blijkt voorts:

Als er sprake is van een benadeelde onder de 12 jaar (...) dient eerst te worden afgewogen of de betrokkene nader als getuige moet worden gehoord. Bij de afweging dient de 'Checklist verhoorwaardigheid getuige' te worden gehanteerd. (...)

Het verhoren in zedenmisdrijven van minderjarigen is complex. Cruciaal hierbij blijft echter de waarheidsvinding. Daarom wordt het verhoor van de minderjarigen tot 12 jaar zowel bij getuigen als aangevers uitgevoerd door studioverhoorders.

In de meegestuurde Brancherichtlijn AVR is onder andere opgenomen in paragraaf 3.4 'Audiovisueel registreren van een verhoor in een kindvriendelijke studio' dat zorg gedragen dient te worden voor een goede voorbereiding van de getuige. Dit is eveneens opgenomen in de Brancherichtlijn studioverhoren bij stap 1 onder 'Het voorbereiden van een verhoor in een KVS'.

In de "Checklist bepalen verhoorwaardigheid getuigen" worden contra-indicaties genoemd voor het horen van een minderjarige getuige, zoals:

- De getuige heeft geen of nauwelijks uitspraken gedaan over het feit;
- De getuige is jonger dan 4 jaar;
- Er is onvoldoende duidelijkheid of de getuige in staat is om in begrijpelijke taal te verklaren;
- De getuige heeft aangegeven zelf niets te willen of durven vertellen over het voorval;
- De getuige heeft aangegeven niets (meer) te weten over het feit of heeft geheugenproblemen.

Visie Raad/ministerie van Veiligheid en Justitie ten aanzien van klacht 2

Moeder heeft eerst een aantal klachten voorgelegd aan Klachtencommissie II van de Raad. Voor zover relevant voor het onderzoek van de Kinderombudsman heeft de Raad tijdens de behandeling van de klachten onder meer aangegeven dat de mededeling van de kindertherapeute dat er uitlatingen of onthullingen zijn gedaan die kunnen wijzen op seksueel grensoverschrijdende gedragingen van vader onvoldoende aanleiding is om aan te kunnen nemen dat iets dergelijks is gebeurd. De leerkracht, die op verzoek van beide ouders was benaderd, meldt geen zorgelijke situatie. Dit in combinatie met informatie van de overige informanten oordeelt de Raad dat er geen concrete feiten en omstandigheden zijn die wijzen in de richting van het misbruik. Het Openbaar Ministerie had verder aangegeven dat het sepot in die zaak de code 'ten onrechte verdachte' kreeg. Dat gaat verder dan de enkele vaststelling dat er onvoldoende bewijs aanwezig is. De Raad heeft kennis genomen van het standpunt van de politie en het Openbaar Ministerie en doet daar verder niets mee. Het is niet de taak van de Raad om dan een onderzoek in te stellen naar vermeend seksueel misbruik. De Raad houdt zich immers niet bezig met rechercheonderzoek.

In de beoordeling door de klachtencommissie is opgenomen:

“De klachtencommissie stelt vast dat door moeder misbruiksignalen zijn gemeld bij de Raad. De vraag of de Raad deze misbruiksignalen zo moet opvatten dat daar een op waarheidsvinding gebaseerd onderzoek op moet volgen, beantwoordt de commissie ontkennend. Het is niet de taak van de Raad om te onderzoeken of vermeend misbruik heeft plaatsgevonden. Voor een dergelijk onderzoek ontbreken bij de Raad zowel de bevoegdheden als de deskundigheid. Deze onderzoekstaak ligt bij het Openbaar Ministerie. De commissie stelt vast dat de zaak tegen vader is geseponneerd. Het staat de Raad vrij kennis te nemen van een sepotmededeling en deze zaak dan niet meer van invloed te laten zijn bij de adviesvorming.

Als de kindertherapeute in haar verklaring aangeeft dat het aanbeveling verdient een specialist onderzoek te laten doen is de Raad niet verplicht dat advies op te volgen. Overigens stelt de commissie vast dat de Raad de zorgsignalen van klagster niet naast zich neer heeft gelegd en deze heeft meegewogen in het rapport aan de rechtbank: de omgang dient immers begeleid plaats te vinden. De commissie is dan ook van oordeel dat de Raad niet onzorgvuldig heeft gehandeld. De klacht is niet gegrond.”

In het kader van het onderzoek door de Kinderombudsman is de gedraging van de Raad aangemerkt als een gedraging van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Deze is om een reactie verzocht. Bij brief van 25 september 2013 is namens de minister van Veiligheid en Justitie op de voorgelegde klacht gereageerd.

Het standpunt van de minister komt er op neer dat uit het onderzoek van de Raad bleek dat het belang van Emma niet zou worden geschaad wanneer haar vader mede met het ouderlijk gezag bekleed werd en dat er terzake de omgangsregeling uit het onderzoek geen kindsignalen bij Emma naar voren zijn geconstateerd op grond waarvan haar veiligheid in het geding zou zijn; er worden in het geheel geen zorgen omtrent haar ontwikkeling geconstateerd. De

kindertherapeute mevrouw Tienen heeft aangegeven dat Emma seksueel grensoverschrijdende ervaringen bij vader zou kunnen hebben opgedaan, op grond van het feit dat Emma niet durfde of wilde praten. Er zijn door haar echter geen concrete signalen benoemd. Ook bij navraag bij haar door de raadsonderzoeker volhardde zij in het weergegeven standpunt. Er konden door haar geen concrete signalen benoemd worden. De Raad was dan ook van mening dat het in het belang van Emma was om omgang te hebben met haar vader. Omdat moeder daar geen vertrouwen in had heeft de Raad geadviseerd tot begeleide omgang. De minister concludeert dat er geen sprake is geweest van schending van kinderrechten en heeft de Raad op juiste en zorgvuldige wijze rekening gehouden met de belangen van Emma: enerzijds haar recht op omgang met haar niet-verzorgende ouder en anderzijds haar recht op veiligheid. De signalen van moeder zijn serieus genomen maar na onderzoek waarbij diverse informanten zijn geraadpleegd is dit vermoeden niet bevestigd. En er zijn door de Raad ook geen kindsignalen geconstateerd die zouden kunnen wijzen op mogelijk seksueel grensoverschrijdende ervaringen. De minister acht de klacht ongegrond.

Ten aanzien van de vraag waarom er geen nader onderzoek is gedaan, heeft de minister laten weten dat gezien het feit dat de leerkracht had aangegeven dat Emma zich normaal ontwikkelde en zij geen kindsignalen liet zien die zouden kunnen wijzen op enige zorgen omtrent haar ontwikkeling én gelet op de weigering van Emma om inhoudelijk te praten met een daartoe speciaal getrainde zedeninspecteur en de kindertherapeute, heeft de Raad geen nader deskundigenonderzoek door een specialist op dat gebied laten doen. Er waren geen gronden om aan te nemen dat Emma wel zou willen praten met een andere externe deskundige. De Raad achtte het niet in het belang van Emma om haar te dwingen daar aan te laten meedoen. Bovendien waren er geen concrete signalen bij Emma die zouden wijzen op een zorgelijke ontwikkeling.

Voorts is aangegeven dat het feit dat er nog een artikel 12 Strafvordering procedure liep niet is meegewogen. Het strafrechtelijk onderzoek heeft een ander doel dan het raadsonderzoek.

Tot slot is nader toegelicht waarom de Raad heeft geadviseerd tot *begeleide* omgang met vader. Terzake daarvan is door de minister aangegeven dat de Raad tot de conclusie kwam dat het in het belang van Emma was om onvoorwaardelijk contact te kunnen hebben met haar vader in een spanningsvrije omgeving, maar dat dat op dat moment niet mogelijk was vanwege het aanhoudende wantrouwen van moeder jegens vader. De Raad achtte het van belang dat moeder haar vertrouwen in vader hervond en om dat mogelijk te maken, was begeleiding van de omgang tussen vader en Emma door een professionele derde van belang. Het doel van de begeleide omgang was het herstellen van normaal contact tussen vader en Emma en het vergroten van het vertrouwen van moeder.

Beoordeling

Kinderrechtennorm

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor hun kinderen en dragen de zorg voor hun opvoeding. De belangen van het kind zijn daarbij hun allereerste zorg. In principe heeft een kind ook recht op contact met beide ouders, tenzij dit niet in het belang van het kind is. Het ontbreken van gezag hoeft daaraan niet in de weg te staan. Anders gezegd: geen gezag betekent niet geen omgang.

Als ouders de zorg voor hun kind niet kunnen of willen dragen, heeft de Staat de verplichting hen te ondersteunen. De Staat dient een kind te verzekeren van de bescherming en zorg die het nodig heeft voor zijn of haar welzijn. Een kind heeft ook recht op bescherming tegen elke vorm van misbruik of mishandeling en de Staat heeft daarin een actieve plicht. Er dienen voorzieningen te zijn voor kinderen die in de problemen raken of extra zorg nodig hebben. Aan de andere kant dient niet te lichtvaardig ingegrepen te worden, omdat ook dat verstrekende nadelige gevolgen kan hebben voor een kind.

Op grond van het IVRK hebben kinderen die in staat zijn hun mening te vormen voorts het recht die mening vrijelijk te geven in alle aangelegenheden die hen betreffen. Daarbij wordt een passend belang gehecht aan die mening. Aan de overheid de taak om daar voor gelegenheid in te ruimen in procedures en dergelijk.

Er is in het IVRK geen leeftijdsgrens bepaald voor het geven van de mening. Dat zal afhangen van de ontwikkeling van het kind, de omstandigheden en zijn of haar belangen. Evenwel weegt ook mee dat het horen van een kind belastend kan zijn voor het kind. Het Kinderrechtencomité heeft in *General Comment 12* dan ook het volgende aangegeven:

21. (...) States parties must be aware of the potential negative consequences of an inconsiderate practice of this right [to be heard, red], particularly in cases involving very young children, or in instances where the child has been a victim of a criminal offence, sexual abuse, violence, or other forms of mistreatment. States parties must undertake all necessary measures to ensure that the right of the child to be heard is exercised ensuring full protection of the child.

22. The child has the right "to express those views freely". "Freely" means that the child can express her or his views without pressure and can choose whether or not she or he wants to exercise her or his right to be heard. "Freely" also means that the child must not be manipulated or subjected to undue influence or pressure. (...).

24. The Committee emphasizes that a child should not be interviewed more often than necessary, in particular when harmful events are explored. The "hearing" of a child is a difficult process that can have a traumatic impact on the child.

Ook uit de *Guidelines on Justice in Matters involving Child Victims and Witnesses of Crime* (ECOSOC Resolution 2005/20) en het *Verdrag van Lanzarote* volgt dat kinderen het recht hebben gehoord te worden, maar het aantal verhoren beperkt moet zijn en dat er speciale procedures moeten zijn om het bewijs te vergaren. Verder blijkt uit artikel 3 lid 3 IVRK en de *Guidelines on child-friendly Justice* van de Raad van Europa dat professionals die met kinderen werken daarvoor geschikt moeten zijn, dat er eisen aan

gesteld mogen worden zowel kwalitatief als kwantitatief en dat zij daarvoor de noodzakelijke training moet krijgen, ook voor wat betreft de communicatie met de kinderen.

De volledige tekst van de relevante bepalingen van het IVRK (3 lid 1, 2 en 3, 5, 6, 9, 12, 18 en 19) alsmede de relevante tekst uit voornoemde *Guidelines* en het *Verdrag van Lanzarote* zijn in de bijlage opgenomen. Klacht 1 zal worden beoordeeld in het licht van de artikelen 3 lid 1 en 3, artikel 12 en artikel 19. Klacht 2 zal worden beoordeeld in het licht van de artikelen 3 lid 1 en 3, 5, 9, 12, 18 en 19.

In beide klachten klinkt een klacht door over "waarheidsvinding". Het woord is een terugkerend thema in deze zaak. De politiechef geeft aan dat de politie aan waarheidsvinding doet. De Raad voor de Kinderbescherming geeft aan hier niet aan te doen – in de zin van strafrechtelijk onderzoek – en dat dat juist een taak is van het Openbaar Ministerie.

Zoals blijkt uit mijn recent verschenen rapport *Is de zorg gegrond? Analyse van het feitenonderzoek aan de basis van ingrijpende jeugdzorgbeslissingen* is "waarheidsvinding" een beladen term die dikwijls niet de lading dekt. De politie en het Openbaar Ministerie moeten zoeken naar bewijs voor een vermeend delict. De Raad voor de Kinderbescherming vergaart evengoed informatie om een afweging te kunnen maken welke beslissing in het belang van een kind is. Daarbij dient het uitgangspunt te zijn dat jeugdzorg zich *binnen het redelijke, tot het uiterste* inspant om feiten en omstandigheden te achterhalen, voor zover die van *doorslaggevend belang* zijn voor het maken van de *zorgvuldige* inschatting van de veiligheid en ontwikkeling van een kind (zie voornoemd rapport). Politie en Justitie enerzijds en de Raad anderzijds hebben derhalve beide een geheel andere taak, met andere bevoegdheden en een ander eindstation. Zij benaderen feiten derhalve ook vanuit een andere invalshoek. Maar beiden zullen hun uiterste best moeten doen om alle relevante informatie te vergaren ten einde tot een beslissing te kunnen komen over de vervolgbaarheid van een feit dan wel wat in het belang is van een kind.

Beoordeling klacht 1

Klacht 1 betreft de vraag of het recht op bescherming en veiligheid en het gehoord mogen worden voldoende geborgd waren binnen de werkwijze van de politie: had de politie in de persoon van mevrouw A gelet op het vermeende delict op basis van het voorbereidingsgesprek mogen beslissen om Emma niet te horen?

Uit de hierboven aangehaalde Aanwijzing blijkt dat afgewogen moet worden of een kind onder de 12 wel gehoord moet worden en uit de verschillende richtlijnen blijkt dat de getuige moet worden voorbereid. Het is vaste praktijk dat dit bij kinderen gebeurt via een voorbereidingsgesprek daags voor het verhoor. Aan de beslissing om wel of geen studioverhoor plaats te laten vinden lijkt daardoor een zorgvuldige procedure vooraf te gaan waarin de afweging wordt gemaakt tussen het vergaren van bewijs over een mogelijk onveilige situatie voor het kind versus het belasten van het kind met het vergaren van dat strafrechtelijk bewijs.

De vraag is wat dat betekent voor het voorbereidingsgesprek dat plaatsvond met Emma.

De Kinderombudsman is van oordeel dat het uitgangspunt dient te zijn dat een kind zijn of haar mening kan geven – mits het daartoe in staat is – en dat het daartoe eventueel gehoord wordt. Niet lichtzinnig mag worden aangenomen dat een kind niets zal zeggen tijdens een verhoor. Een verhoor dient evenwel niet ten koste van alles plaats te vinden en zeker niet ten koste van het kind zelf.

In dit geval is Emma, net vijf jaar oud, de gelegenheid gegeven om haar mening te geven. In die zin is alle ruimte geboden ondanks de jonge leeftijd van het kind. Maar Emma wilde niet praten over mogelijk seksueel misbruik, ook niet nadat mevrouw A en de moeder van Emma het gesprek in die richting hadden geprobeerd te sturen. Emma gaf aan zich niets te herinneren, gaf bij herhaling zeer helder aan, dat ze niet wist waarover ze moest praten en ook dat ze niet wilde praten met de politie. Ondanks pogingen van mevrouw A om Emma gemotiveerd te krijgen voor een studioverhoor bleef Emma ontkennend en niet gemotiveerd reageren. En in dat geval dient ook die mening gerespecteerd te worden, te meer omdat – zoals de politiechef zelf ook al aangeeft – aandringen zeer belastend voor Emma had kunnen zijn en had kunnen leiden tot ongeoorloofde druk of een niet correcte verklaring. Geen van dit alles zou in het belang van Emma zijn geweest. Een belastend verhoor dat waarschijnlijk niets oplevert, zou in het licht van 12 IVRK achterwege gelaten moeten worden.

Het feit dat een kind buiten de formele setting van een verhoorstudio wordt beoordeeld op verhoorwaardigheid is ten principale in het belang van het kind en biedt het kind ook juist bescherming. Relevant is daarbij de vraag of degene die met het kind in gesprek ging en de beoordeling maakte, daarvoor geschikt was, zoals in het IVRK en de *Guidelines* is verwoord. Gelet op de kwalificaties van mevrouw A is het antwoord daarop bevestigend.

De Kinderombudsman is derhalve van oordeel dat in de onderhavige situatie de politie, in de persoon van de ervaren zedenrechercheur en gecertificeerd studioverhoorder mevrouw A, heeft kunnen besluiten om Emma niet te horen, ook nu dit uiteindelijk (mede) geleid heeft tot sepot van de zaak. Dat het gesprek maar vijftien minuten duurde doet daar niets aan af: deze lengte is gangbaar voor het voorbereidingsgesprek en de duur van het gesprek is ook niet doorslaggevend voor de kwaliteit ervan. Inschakeling van het LEBZ had evenmin een meerwaarde gehad aangezien het LEBZ niet in gesprek gaat met een minderjarige getuige om de verhoorwaardigheid te bepalen.

De Kinderombudsman begrijpt dat dit wrang is voor de moeder, maar door af te zien van het verhoor is waarde toegekend aan andere, evenzeer belangrijke belangen van Emma dan het verkrijgen van bewijs en is niet gehandeld in strijd met de Kinderrechten. De klacht is derhalve niet gegrond.

De Kinderombudsman merkt ten overvloede nog op dat dit onverlet laat dat de status van het voorbereidingsgesprek voor de moeder van Emma blijkbaar niet duidelijk was. Betere communicatie, zeker in dit soort gevoelige kwesties, verdient aanbeveling. Met instemming heeft de Kinderombudsman dan ook kennis genomen van de mededeling dat het een aandachtspunt wordt om zorgvuldig om te gaan met de verwachtingen van een aangever bij het plannen van een studioverhoor en een voorbereidingsgesprek. Als

hierover bij aanvang meer helderheid was geweest, had dat wellicht geleid tot reëlere verwachtingen bij de moeder van Emma en daarmee misschien ook tot begrip voor de beslissing om geen verhoor te laten plaatsvinden.

Beoordeling klacht 2

Klacht 2 betreft de vraag of het recht op bescherming en veiligheid van Emma door de wijze van onderzoek en rapporteren van de Raad voldoende geborgd was: had de Raad nader onderzoek moeten doen door een specialist en heeft de Raad op grond van het onderzoek kunnen komen tot deze rapportage en dit advies aan de rechter?

Als de Raad wordt gevraagd om advies over omgang en gezag heeft het – zoals de Raad zelf ook aangeeft – als uitgangspunt dat Emma een moeder en een vader heeft met wie zij beide het recht heeft op contact, tenzij dit echter niet in haar belang is. Aan de Raad dus de taak om in het advies een afweging te maken tussen de verschillende belangen en rechten van Emma: enerzijds contact met beide ouders en anderzijds haar recht op veiligheid en bescherming. De Raad heeft in dat kader een vergaande taak om alle relevante informatie te vergaren, daar waar vraagtekens of onduidelijkheden zijn, nader onderzoek te verrichten en helder te verwoorden hoe het tot een beslissing of advies is gekomen. Het enkele feit dat een zaak geseponeerd is, doet daar aan niets af.

De Raad heeft ten behoeve van het advies vier informanten geraadpleegd: twee daarvan komen uit de hoek van het openbaar ministerie c.q. politie, één is de leerkracht, de vierde is een therapeut. Alleen de laatste spreekt over signalen van seksueel misbruik. Zij geeft aan dat Emma tijdens de sessies uitlatingen of onthullingen heeft gedaan die, naar haar mening, kunnen wijzen op seksueel grensoverschrijdende gedragingen van vader. Daarbij doelde zij met name op de manier waarop Emma praat en het feit dat ze er niet over durft te praten. De therapeute heeft echter ook aangegeven dat zij niet aan waarheidsvinding doet en heeft aanbevolen om Emma door een specialist op dit gebied te laten onderzoeken (zie het eerder aangehaalde raadsrapport).

De opgenomen verklaring van mevrouw T laat veel ruimte over voor eigen interpretaties en vragen; over de context van de uitlatingen van Emma (spontaan, naar aanleiding van iets, op vragen van mevrouw T?), of mevrouw T heeft doorgevraagd, hoe Emma daarop reageerde, et cetera. Dergelijke informatie had meer duidelijkheid kunnen geven over de aard van de opmerkingen van Emma. Het had voor de hand gelegen dat de Raad zich hierin had verdiept. En wellicht dat hierover wel gesproken is, maar één en ander is in ieder geval niet opgenomen in de rapportage ter onderbouwing van de beslissing. Aldus blijven de aanwijzingen van de therapeut weinig concreet. De Kinderombudsman beschouwt dit als een tekortkoming in het onderzoek. Maar leidde dit tot een verkeerde beslissing om geen specialist in te schakelen?

Vanwege de verstrekende gevolgen als een kind wordt toevertrouwd aan iemand die misbruik van haar maakt, is de Kinderombudsman van oordeel dat in voorkomende gevallen nader onderzoek geboden is en de aanbeveling van een therapeut om een specialist in te schakelen niet snel naast zich neer kan leggen. Een kind heeft immers recht op de maximale bescherming en dat instanties zich maximaal inzetten om een veilige plek te waarborgen. Waar mogelijk moeten risico's – zeker als het om mogelijk seksueel misbruik gaat – worden uitgezocht.

Hoewel Emma tegenover mevrouw A – zoals hierboven al is aangegeven een getraind zedenrechercheur en een gecertificeerd studioverhoorder – niets wilde verklaren, heeft zij tegen mevrouw T – de therapeut die was ingeschakeld in verband met het vermeend seksueel misbruik – weliswaar niet veel, maar wel iets gezegd. Mevrouw T heeft althans daardoor en daarover haar zorgen geuit richting de Raad. Gelet hierop en op de zeer kwetsbare positie van het meisje mochten de vermoedens van seksueel misbruik juist zijn, is de Kinderombudsman van oordeel dat de Raad de aanbeveling van mevrouw T ter harte had moeten nemen en een specialist had moeten inschakelen om aan de hand van een laagdrempelig gesprek te onderzoeken of Emma alsnog bereid was om te praten over het vermeende seksueel misbruik. De betrekkelijk weinig belastende setting van een dergelijk gesprek en het grote belang van Emma op veiligheid maken de situatie wezenlijk anders – immers, de Raad adviseert over de omgang met vader – dan bij de afweging om Emma al dan niet te laten horen door de politie en maken het gesprek daardoor aanvaardbaar en noodzakelijk. Een dergelijk gesprek is eenvoudig en snel te organiseren. En hoewel geenszins vaststaat dat met het gesprek meer duidelijkheid zou worden verkregen, zou daarmee met een relatief geringe inspanning vanuit de Raad wel gehoor zijn gegeven aan de zorgen van mevrouw T en de moeder van Emma en zou recht gedaan zijn aan het recht op bescherming en veiligheid van Emma zonder dat zij daarbij op onacceptabele wijze belast zou zijn. Door dit nader onderzoek door een specialist, dat wellicht waardevolle informatie had kunnen opleveren, achterwege te laten is de Raad te kort geschoten in zijn taak om zich tot het uiterste in te spannen om alle feiten en omstandigheden te achterhalen die van doorslaggevend belang konden zijn. De klacht is derhalve gegrond.

Ten overvloede merkt de Kinderombudsman voorts nog het volgende op. De minister van Veiligheid en Justitie heeft in reactie op het onderzoek van de Kinderombudsman aangegeven dat "gezien het feit dat de leerkracht had aangegeven dat Emma zich normaal ontwikkelde en zij geen kindsignalen liet zien die zouden kunnen wijzen op enige zorgen omtrent haar ontwikkeling én gelet op de weigering van Emma om inhoudelijk te praten met een daartoe speciaal getrainde zedeninspecteur en de kindertherapeute, de Raad geen nader deskundigenonderzoek door een specialist op dat gebied [heeft] laten doen. Er waren geen gronden om aan te nemen dat Emma wel zou willen praten met een andere externe deskundige. De Raad achtte het niet in het belang van Emma om haar te dwingen daar aan te laten meedoen. Bovendien waren er geen concrete signalen bij Emma die zouden wijzen op een zorgelijke ontwikkeling."

Deze overweging is een essentiële waar het de besluitvorming van de Raad betreft, maar ontbreekt in het rapport van de Raad zelf. Hoewel de Kinderombudsman de uiteindelijke conclusie niet deelt, had de overweging de afwegingen die gemaakt zijn over Emma wel inzichtelijker en navolgbaar gemaakt. Zoals is beschreven in het rapport *Is de zorg gegrond? Analyse van het feitenonderzoek aan de basis van ingrijpende jeugdzorgbeslissingen* is het immers van belang dat door een professional wordt ge-expliciteerd wat hij/zij doet en waarom hij/zij het doet (zie onder andere pagina 80 en 81 van voornoemd rapport). Het rapport van de Raad was hierdoor dan ook onvolledig.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de politie eenheid Oost-Nederland is ongegrond.

De klacht over de onderzochte gedraging van de Raad voor de Kinderbescherming regio Gelderland is gegrond.

De Kinderombudsman,

M. Dullaert

Achtergrond

I. Relevante artikelen uit het Verdrag inzake de Rechten van het Kind

Artikel 3

3.1 Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.

3.2 De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen.

3.3 De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.

Artikel 5

De Staten die partij zijn, eerbiedigen de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders of, indien van toepassing, van de leden van de familie in ruimere zin of de gemeenschap al naar gelang het plaatselijk gebruik, van wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, voor het voorzien in passende leiding en begeleiding bij de uitoefening door het kind van de in dit Verdrag erkende rechten, op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind.

Artikel 6

6.1 De Staten die partij zijn, erkennen dat ieder kind het inherente recht op leven heeft.

6.2 De Staten die partij zijn, waarborgen in de ruimst mogelijke mate de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind.

Artikel 9

9.1 De Staten die partij zijn, waarborgen dat een kind niet wordt gescheiden van zijn of haar ouders tegen hun wil, tenzij de bevoegde autoriteiten, onder voorbehoud van de mogelijkheid van rechterlijke toetsing, in overeenstemming met het toepasselijke recht en de toepasselijke procedures, beslissen dat deze scheiding noodzakelijk is in het belang van het kind. Een dergelijke beslissing kan noodzakelijk zijn in een bepaald geval, zoals wanneer er sprake is van misbruik of verwaarlozing van het kind door de ouders, of wanneer de ouders gescheiden leven en er een beslissing moet worden genomen ten aanzien van de verblijfplaats van het kind.

9.2 In procedures ingevolge het eerste lid van dit artikel dienen alle betrokken partijen de gelegenheid te krijgen aan de procedures deel te nemen en hun standpunten naar voren te brengen.

9.3 De Staten die partij zijn, eerbiedigen het recht van het kind dat van een ouder of beide ouders is gescheiden, op regelmatige basis persoonlijke betrekkingen en rechtstreeks contact met beide ouders te onderhouden, tenzij dit in strijd is met het belang van het kind.

9.4 Indien een dergelijke scheiding voortvloeit uit een maatregel genomen door een Staat die partij is, zoals de inhechtenisneming, gevangenneming, verbanning, deportatie, of uit een maatregel het overlijden ten gevolge hebbend (met inbegrip van overlijden, door welke oorzaak ook, terwijl de betrokkene door de Staat in bewaring wordt gehouden) van één ouder of beide ouders of van het kind, verstrekt die Staat, op verzoek, aan de ouders, aan het kind of, indien van toepassing, aan een ander familielid van het kind de noodzakelijke inlichtingen over waar het afwezige lid van het gezin zich bevindt of waar de afwezige leden van het gezin zich bevinden, tenzij het verstrekken van die inlichtingen het welzijn van het kind zou schaden. De Staten die partij zijn, waarborgen voorts dat het indienen van een dergelijk verzoek op zich geen nadelige gevolgen heeft voor de betrokkene(n).

Artikel 12

12.1 De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.

12.2 Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.

Artikel 18

18.1 De Staten die partij zijn, doen alles wat in hun vermogen ligt om de erkenning te verzekeren van het beginsel dat beide ouders de gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Ouders of, al naar gelang het geval, wettige voogden, hebben de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Het belang van het kind is hun allereerste zorg.

18.2 Om de toepassing van de in dit Verdrag genoemde rechten te waarborgen en te bevorderen, verlenen de Staten die partij zijn passende bijstand aan ouders en wettige voogden bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden die de opvoeding van het kind betreffen, en waarborgen zij de ontwikkeling van instellingen, voorzieningen en diensten voor kinderopvang.

Artikel 19

19.1 De Staten die partij zijn, nemen alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen en maatregelen op sociaal en opvoedkundig gebied om het kind te beschermen tegen alle vormen van lichamelijk of geestelijk geweld, letsel of misbruik, lichamelijke of geestelijke verwaarlozing of nalatige behandeling, mishandeling of exploitatie, met inbegrip van seksueel misbruik, terwijl het kind onder de hoede is van de ouder(s), wettige voogd(en) of iemand anders die de zorg voor het kind heeft.

19.2 Deze maatregelen ter bescherming dienen, indien van toepassing, doeltreffende procedures te omvatten voor de invoering van sociale programma's om te voorzien in de nodige ondersteuning van het kind en van degenen die de zorg voor het kind hebben, alsmede procedures voor andere vormen van voorkoming van en voor opsporing, melding, verwijzing, onderzoek, behandeling en follow-up van gevallen van kindermishandeling zoals hierboven beschreven, en, indien van toepassing, voor inschakeling van rechterlijke instanties.

II. Andere kenbronnen kinderrechten

Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (Verdrag van Lanzarote)

Artikel 30 Beginselen

1. Elke partij neemt wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat onderzoeken en strafrechtelijke procedures worden uitgevoerd in het belang van het kind en met inachtneming van zijn rechten.

2. Elke partij zorgt voor een op bescherming gerichte benadering van slachtoffers, daarbij waarborgend dat het onderzoek en de strafrechtelijke procedure de traumatische ervaring die het kind heeft ondergaan niet verergeren en dat het strafrechtelijk optreden waar nodig wordt gevolgd door steun.

(...)

Artikel 31 Algemene beschermende maatregelen

1. Elke partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om de rechten en belangen van slachtoffers te beschermen, met inbegrip van hun bijzondere behoeften als getuigen, tijdens alle fasen van het onderzoek en de strafrechtelijke procedure, en met name door:

(...)

c. hen in staat te stellen, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht, te worden gehoord, bewijzen aan te dragen en de wijze te kiezen waarop hun opvattingen, behoeften en punten van zorg kenbaar worden gemaakt, rechtstreeks of via een tussenpersoon, en in aanmerking worden genomen;

(...)

Artikel 35 Het verhoor van kinderen

1. Elke partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat:

(...)

c. het kind wordt gehoord door daartoe opgeleide vakmensen;

(...)

e. het aantal verhoren zoveel mogelijk beperkt wordt tot hetgeen strikt noodzakelijk is voor de strafrechtelijke procedure;

(...)

Guidelines on Justice in Matters involving Child Victims and Witnesses of Crime, ECOSOC Resolution 2005/20

31. Professionals should also implement measures:

(a) To limit the number of interviews: special procedures for collection of evidence from child victims and witnesses should be implemented in order to reduce the number of interviews, statements, hearings and, specifically, unnecessary contact with the justice process, such as through use of video recording.

Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on child-friendly Justice, 17 november 2010.

IV. Child-friendly justice before, during and after judicial proceedings

A. General elements of child-friendly justice

3. Safety (special preventive measures)

11. In all judicial and non-judicial proceedings or other interventions, children should be protected from harm, including intimidation, reprisals and secondary victimisation.

12. Professionals working with and for children should, where necessary, be subject to regular vetting, according to national law and without prejudice to the independence of the judiciary, to ensure their suitability to work with children.

13. Special precautionary measures should apply to children when the alleged perpetrator is a parent, a member of the family or a primary caregiver.

4. Training of professionals

14. All professionals working with and for children should receive necessary interdisciplinary training on the rights and needs of children of different age groups, as well as on proceedings that are adapted to them.

15. Professionals having direct contact with children should also be trained in communicating with them at all ages and stages of development, as well as with children in situations of particular vulnerability.

III. Is de zorg gegrond? Analyse van het feitenonderzoek aan de basis van ingrijpende jeugdzorgbeslissingen, 10 december 2013, KOM/008/2012